I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/167

z 10. februára 2021,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 654/2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([1]),

keďže:

(1) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 ([2]) sa stanovuje spoločný legislatívny rámec na výkon práv Únie podľa dohôd o medzinárodnom obchode v určitých špecifických situáciách. Jedna z týchto situácií sa týka mechanizmov urovnávania sporov zriadených Dohodou o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“) a inými dohodami o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd. Nariadením (EÚ) č. 654/2014 sa Únii umožňuje pozastaviť koncesie alebo iné záväzky vyplývajúce z dohôd o medzinárodnom obchode po ukončení konania o urovnaní sporu.

(2) Nariadenie (EÚ) č. 654/2014 nerieši situácie, keď má Únia v reakcii na opatrenie, ktoré uplatňuje tretia krajina, právo konať, ale urovnanie sporu prostredníctvom rozhodovania je zablokované alebo inak nemožné z dôvodov nespolupráce tretej krajiny, ktorá opatrenie prijala.

(3) Orgán WTO na urovnávanie sporov nebol schopný obsadiť aktuálne neobsadené voľné miesta v odvolacom orgáne WTO (ďalej len „odvolací orgán WTO“). Odvolací orgán WTO nie je schopný plniť svoju funkciu od okamihu, keď má menej ako troch členov. Kým sa táto situácia nevyrieši, Únia sa s cieľom zachovať základné zásady a charakteristické znaky systému urovnávania sporov v rámci WTO a procesné práva Únie v prebiehajúcich a budúcich sporoch usiluje dosiahnuť dohodu o dočasných dojednaniach o rozhodcovskom odvolacom konaní

([1]) Pozícia Európskeho parlamentu z 19. januára 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 3. februára 2021.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 z 15. mája 2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 stanovujúce postupy Spoločenstva v oblasti spoločnej obchodnej politiky s cieľom zaistenia uplatňovania práv Spoločenstva podľa pravidiel medzinárodného obchodu, najmä tých, ktoré boli vytvorené pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 50).

podľa článku 25 Dohovoru WTO o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov (ďalej len „Dohovor WTO o urovnávaní sporov“). Uvedený prístup schválila Rada 27. mája 2019, 15. júla 2019 a 15. apríla 2020 a podporil ho aj Európsky parlament v uznesení z 28. novembra 2019 o kríze odvolacieho orgánu WTO. Ak člen WTO odmieta uzavrieť takúto dohodu a podá odvolanie na nefungujúci odvolací orgán WTO, vyriešenie sporu je účinne zablokované.

(4) Obdobná situácia môže vzniknúť v rámci iných dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd, ak tretia krajina nespolupracuje tak, ako je na fungovanie urovnávania sporov potrebné, napríklad tým, že nevymenuje rozhodcu, a ak nie je stanovený žiadny mechanizmus na zabezpečenie fungovania urovnávania sporov v takejto situácii.

(5) Ak je urovnávanie sporov zablokované, Únia nie je schopná presadzovať dohody o medzinárodnom obchode. Preto je vhodné rozšíriť rozsah pôsobnosti nariadenia (EÚ) č. 654/2014 na takéto situácie.

(6) Na tento účel by Únia mala byť schopná urýchlene pozastaviť koncesie alebo iné záväzky vyplývajúce z dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd, ak účinné využitie záväzného urovnávania sporov nie je možné, pretože tretia krajina nespolupracuje, aby umožnila takéto využitie.

(7) Takisto je vhodné stanoviť, že ak sa prijmú opatrenia na obmedzenie obchodu s treťou krajinou, takéto opatrenia by v súlade so záväzkami Únie podľa medzinárodného práva nemali presiahnuť zrušenie alebo zmenšenie výhod v rámci obchodných záujmov Únie spôsobené opatreniami danej tretej krajiny.

(8) Opatrenia, ktoré sa majú prijať podľa tohto nariadenia, sa osobitne týkajú medzinárodného obchodu tým, že majú v zásade upravovať takýto obchod a majú naň priamy a bezprostredný účinok, a preto patria do výlučnej právomoci Únie podľa článku 207 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ([3]).

(9) Služby a práva duševného vlastníctva tvoria významnú a stále rastúcu časť svetového obchodu a vzťahujú sa na ne dohody o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd Únie. Opatrenia v oblasti obchodu so službami a obchodných aspektov práv duševného vlastníctva by preto mali byť zahrnuté do rozsahu pôsobnosti opatrení obchodnej politiky, ktoré má Únia k dispozícii, aby sa nariadenie (EÚ) č. 654/2014 stalo konzistentnejším a účinnejším.

(10) Toto nariadenie by malo zabezpečiť jednotné uplatňovanie mechanizmu presadzovania v obchodných sporoch týkajúcich sa dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd. Mechanizmus presadzovania kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji v dohodách o medzinárodnom obchode Únie tvorí neoddeliteľnú súčasť obchodnej politiky Únie a toto nariadenie by sa uplatňovalo na pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov a prijatie opatrení v reakcii na porušenia uvedených kapitol v prípade a v takom rozsahu, ako sú takéto opatrenia povolené a opodstatnené okolnosťami.

(11) Ustanovenie týkajúce sa preskúmania v nariadení (EÚ) č. 654/2014 by malo tiež zahŕňať uplatňovanie zmien uvedeného nariadenia zavedených týmto nariadením.

(12) Nariadenie (EÚ) č. 654/2014 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

([3]) Stanovisko Súdneho dvora 2/15 zo 16. mája 2017, ECLI:EU:C:2017:376, bod 36.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Nariadenie (EÚ) č. 654/2014 sa mení takto:

1. V článku 1 sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) vyrovnávať koncesie alebo iné záväzky v rámci obchodných vzťahov s tretími krajinami, keď dôjde k zmene zaobchádzania s tovarom alebo so službami z Únie spôsobom, ktorý sa dotýka záujmov Únie.“

2. V článku 2 sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) „koncesie alebo iné záväzky“ sú colné koncesie alebo iné záväzky či výhody v oblasti obchodu s tovarom alebo službami, alebo týkajúce sa obchodných aspektov práv duševného vlastníctva, ktoré sa Únia zaviazala uplatňovať pri svojom obchode s tretími krajinami na základe dohôd o medzinárodnom obchode, ktorých je zmluvnou stranou;“

3. Článok 3 sa mení takto:

a) vkladá sa toto písmeno:

„a. a.) po rozoslaní správy poroty WTO, ktorá úplne alebo čiastočne potvrdzuje tvrdenia Únie, ak odvolanie podľa článku 17 Dohovoru WTO o urovnávaní sporov nie je možné ukončiť a ak tretia krajina nesúhlasí s dočasným rozhodcovským odvolacím konaním podľa článku 25 Dohovoru WTO o urovnávaní sporov;“;

b) vkladá sa toto písmeno:

„ba) v obchodných sporoch týkajúcich sa iných dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd, ak rozhodnutie nie je možné, pretože tretia krajina neprijíma kroky potrebné na fungovanie postupu urovnávania sporov vrátane neoprávnených prieťahov v konaniach, ktoré predstavujú nespoluprácu v procese;“;

c) písmeno d) sa nahrádza takto:

„d) v prípadoch zmeny koncesií alebo záväzkov zo strany člena WTO na základe článku XXVIII dohody GATT z roku 1994 alebo článku XXI Všeobecnej dohody o obchode so službami (ďalej len „dohoda GATS“), ak nebolo dohodnuté žiadne kompenzačné vyrovnanie, a pokiaľ ide o služby, kompenzačné vyrovnania sa neuskutočňujú v súlade so zisteniami rozhodcovského konania podľa článku XXI dohody GATS.“

4. V článku 4 sa odsek 2 mení takto:

a) vkladá sa toto písmeno:

„ba) ak sa prijmú opatrenia na obmedzenie obchodu s treťou krajinou v situáciách podľa článku 3 písm. a. a.) alebo ba), úroveň takýchto opatrení nesmie presiahnuť zrušenie alebo zmenšenie výhod v rámci obchodných záujmov Únie spôsobené opatreniami danej tretej krajiny;“;

b) písmeno d) sa nahrádza takto:

„d) ak sa koncesie alebo záväzky zmenia alebo odvolajú v rámci obchodu s treťou krajinou v súvislosti s článkom XXVIII dohody GATT z roku 1994 a súvisiacim dohovorom (*) alebo s článkom XXI dohody GATS a súvisiacimi vykonávacími postupmi, musia byť v súlade s podmienkami stanovenými v článku XXVIII dohody GATT z roku 1994 a v súvisiacom dohovore alebo v článku XXI dohody GATS a súvisiacich vykonávacích postupoch v podstate rovnocenné s koncesiami alebo záväzkami, ktoré daná tretia krajina zmenila alebo odvolala.

(*) Dohovor „Výklad a uplatňovanie článku XXVIII“.“

5. Článok 5 sa mení takto:

a) v odseku 1 sa vkladajú tieto písmená:

„ba) pozastavenie záväzkov týkajúcich sa obchodu so službami a uloženie obmedzení obchodu so službami;

bb) pozastavenie záväzkov, pokiaľ ide o obchodné aspekty práv duševného vlastníctva, ktoré udelila inštitúcia alebo agentúra Únie a ktoré sú platné v celej Únii, a ukladanie obmedzení ochrany takýchto práv duševného vlastníctva alebo ich komerčného využívania vo vzťahu k držiteľom práv, ktorí sú štátnymi príslušníkmi dotknutej tretej krajiny;“;

b) vkladajú sa tieto odseky:

„1a. Pri výbere opatrení, ktoré sa majú prijať podľa odseku 1 písm. ba) tohto článku, Komisia vždy zvažuje opatrenia podľa tejto hierarchie krokov:

a) opatrenia týkajúce sa obchodu so službami, ktoré si vyžadujú povolenie s platnosťou v celej Únii, vychádzajúce zo sekundárnych právnych predpisov, alebo ak takéto opatrenia nie sú k dispozícii;

b) opatrenia týkajúce sa iných služieb v oblastiach, v ktorých existujú rozsiahle právne predpisy Únie, alebo ak takéto opatrenia nie sú k dispozícii;

c) opatrenia, u ktorých zber informácií vykonaný podľa článku 9 ods. 1a, ako sa stanovuje v článku 5 ods. 1b písm. a), preukázal, že by nepredstavovali neprimeranú záťaž pre proces správy príslušných vnútroštátnych predpisov.

1b. Opatrenia prijaté podľa odseku 1 písm. ba) a bb):

a) podliehajú zberu informácií podľa článku 9 ods. 1a;

b) sa v prípade potreby upravia prostredníctvom vykonávacieho aktu podľa článku 4 ods. 1, ak po preskúmaní vykonanom podľa článku 9 ods. 1a Komisia dospeje k záveru, že opatrenia sú nedostatočne účinné alebo predstavujú neprimeranú záťaž pre proces správy príslušných vnútroštátnych predpisov. Takéto preskúmanie Komisia vykoná po prvý krát šesť mesiacov po dátume začatia uplatňovania opatrení a potom každých 12 mesiacov;

c) sú predmetom hodnotiacej správy šesť mesiacov po ich ukončení a sú založené okrem iného na informáciách zainteresovaných strán, ktoré preskúmajú ich účinnosť a fungovanie, a vyvodia možné závery pre budúce opatrenia.“

6. V článku 6 sa dopĺňa tento odsek:

„3. Pokiaľ ide o obchodné aspekty práv duševného vlastníctva, pojem „štátni príslušníci“ sa chápe v rovnakom zmysle, ako sa používa v článku 1 ods. 3 Dohody WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva.“

7. V článku 7 ods. 2 prvom pododseku sa písmeno c) nahrádza takto:

„c) v prípadoch odvolania alebo zmeny koncesií alebo záväzkov zo strany člena WTO podľa článku XXVIII dohody GATT z roku 1994 alebo článku XXI dohody GATS, keď dotknutá tretia krajina po prijatí vykonávacieho aktu podľa článku 4 ods. 1 priznala Únii náležité a primerané vyrovnanie.“

8. Článok 9 sa mení takto:

a) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Komisia pri uplatňovaní tohto nariadenia vyžaduje informácie a stanoviská týkajúce sa hospodárskych záujmov Únie, pokiaľ ide o konkrétne sektory tovaru alebo služieb, alebo týkajúce sa konkrétnych obchodných aspektov práv duševného vlastníctva, a to prostredníctvom oznámenia uverejneného v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo prostredníctvom iných vhodných verejných komunikačných prostriedkov, v ktorých sa uvedie lehota na predloženie informácií. Komisia predložené informácie zohľadní.“;

b) vkladá sa tento odsek:

„1a. Ak Komisia plánuje opatrenia podľa článku 5 ods. 1 písm. ba) alebo bb), informuje a vedie konzultácie so zainteresovanými stranami, najmä s priemyselnými združeniami, ktorých sa týkajú možné opatrenia obchodnej politiky, a s verejnými orgánmi členského štátu zapojenými do formulovania alebo vykonávania právnych predpisov upravujúcich dotknuté oblasti. Bez toho, aby došlo k zbytočnému odkladu prijatia takýchto opatrení, Komisia vyhľadáva najmä informácie o:

a) vplyve takýchto opatrení na poskytovateľov služieb alebo držiteľov práv z tretích krajín, ktorí sú štátnymi príslušníkmi dotknutej tretej krajiny, a na konkurentov, používateľov alebo spotrebiteľov takýchto služieb alebo držiteľov práv duševného vlastníctva z Únie;

b) interakcii takýchto opatrení s príslušnými právnymi predpismi členských štátov;

c) administratívnej záťaži, ktorú môžu zapríčiniť takéto opatrenia.

Komisia v čo najväčšej miere zohľadní informácie zhromaždené počas takýchto konzultácií.

Komisia poskytne členským štátom analýzu plánovaných opatrení pri predkladaní návrhu vykonávacieho aktu podľa článku 8.“

9. Článok 10 sa nahrádza takto:

„*Článok 10*

Preskúmanie

1. Komisia čo najskôr po 13. februári 2021, najneskôr však do jedného roka po tomto dátume, preskúma rozsah pôsobnosti tohto nariadenia, pričom zohľadní najmä opatrenia obchodnej politiky, ktoré môžu byť prijaté, ako aj jeho vykonávanie, a podá správu o svojich zisteniach Európskemu parlamentu a Rade.

2. Pri postupe podľa odseku 1 Komisia vykoná preskúmanie zamerané na možné dodatočné opatrenia obchodnej politiky na základe tohto nariadenia, ktorými sa pozastavujú koncesie alebo iné záväzky v oblasti obchodných aspektov práv duševného vlastníctva.“

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 13. februára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 10. februára 2021

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predseda	*predsedníčka*
D. M. SASSOLI	A. P. ZACARIAS